

Ortognaatne kirurgia

Hea hambumuse vundamendiks on sobiva suurusega ja õiges asendis paiknevad lõualuud. Ortognaatne ravi on lõualuu asendi ja suuruse korrigeerimine kirurgiliselt. See on vajalik juhtudel, kui pelgalt hambaid nihutades ei ole võimalik saada head hambumust või kena näoprofiili. Sellisel puhul tuleb lõualuud kirurgiliselt korrigeerida õigesse asendisse. Ortognaatset kirurgiat saab teha kui näokolju on lõplikult välja kujunenud, soovitatavalt mitte varem kui 18-19 aastasel.

Ortognaatne kirurgia ja breketid.

Ortognaatse kirurgia eeltööna on vaja paigaldada breketsüsteem. Breketite abil viiakse hambad operatsiooni jaoks vajalikku asendisse, neid kasutatakse operatsioonilahase fikseerimiseks ning lõikuse järgseks hambumuse viimistlemiseks. Operatsiooni ajaks breketeid ei eemaldata.

Opereeritavas lõualuus tuleb enamasti enne breketravi alustamist eemaldada tarkusehambad, kuna need jäävad lõikepiirkonda.

Operatsioonist.

Lõualuude operatsioonid tehakse haigla näo-kõualuude kirurgia osakonnas üldnarkoosis. Vajalikud lõiked tehakse suu siseselt ning nähtavaid arme lõikusest praktiliselt ei jää. Lõualuu lõigatakse kindlast piirkonnast lahti ning kinnitatakse uude soovitud asendisse väikeste metall-plaatide ja kruvide abil. Plaadid kinnitatakse luu pinnale, limaskesta alla. Enamasti plaadid jäävad sinna püsivalt ning muret nendega pole, kuid teatud juhtudel saab mõne neist vajadusel eemaldada.

Haiglas tuleb tavaliselt olla kokku 3-5 päeva.

Söömine breketravi ajal ja operatsiooni järgset.

Operatsiooni ettevalmistuse perioodil saab süüa täiesti tavalist toitu. Oluline on, et toit oleks tervislik. See tagab hammaste hea vastupidamise ning kiirema taastumise lõikusest. Vältima peaks kõvasid toite, mis lõhuvad breketsüsteeme (pähklid, praeleivad, šokolaad jms.). Kõvemad köögiviljad saab ära riivida ning õunad jms. tükeldada.

Operatsiooni ajal fikseeritakse hambad lahasesse. Lahas jääb hammastele mõneks nädalaks. Sellest tingituna tuleb operatsiooni järgsetel nädalatel süüa pehmet vedelamat toitu.

Operatsiooni järgsed vaevused.

Vahetult peale operatsiooni esineb lõualuude piirkonnas turse ja mõningased verevalumid. Need vaevused hakkavad kiiresti vähenema esimeste nädalate jooksul. Vähene turse võib püsida ka pikemalt, mõned kuud kuni aasta. Alalõua operatsioonidega kaasneb sageli alahuule ja lõuatsi tuimus, mis võib kesta mitu nädalat või kuud. Osadel patsientidel võib jääda püsiv tundeäire mõnes alahuule piirkonnas. See tuimus ei mõjuta huule liikuvust ja miimikat.

Peale operatsiooni tuleb jääda paariks nädalaks koju taastuma (haiguslehele) ning vältima füüsilist koormust.

Operatsiooni maksumus.

Lõualuude operatsiooni eest tasub haigekassa. Ortodontiline ravi ning operatsiooniks vajalike lahaste valmistamine tuleb patsiendil endal tasuda. Erandiks on alla 19 aastaste patsientide raskete lõualuude asendihäirete ravi, mis kuuluvad haigekassa poolt rahastatavasse diagnooside loetelusse. Seda aitab täpsustada ortodont.

Ortognaatse kirurgia järgsed muutused näos.

Lõikuse järgselt nägu alati muutub mõnevõrra ning see on osa ravi eesmärgist. Kui palju nägu muutub, oleneb sellest, millisel määral lõualuud on korrigeeritud. Oma mõtteid ja soove selles osas on hea arutada kirurgi ja ortodontiga juba ravi planeerimise järgus.

Ravi pikkus

Ravi kestab tavaliselt 18-36 kuud, sõltuvalt sellest kui keerukas on ravijuhtum. Ortodonti juures tuleb käia breketsüsteeme pingutamas umbes iga 5-8 nädala tagant.

Ravi tulemuse säilitamine

Ortognaatne kirurgia annab lõualuude asendite osas enamasti püsiva tulemuse. Ravi tulemuse säilimise eeltingimuseks on õiged lihaskontrollid - keele asend rahuolekus suulaes, õige neelamine ja hingamine läbi nina.

Hammaste asendite püsimiseks paigaldab ortodont ravi lõpus esihammaste keelepoolsel pinnal hoidetraadi ehk kleebitud retaineri ja eemaldatava retensiooni aparadi, mida tuleb kanda vastavalt arsti määratud skeemile.

